

Hudson Taylor
„Nu știți că un prinț, un om mare a căzut astăzi în Israel?”
(2 Samuel 3,38)

În 3 iunie, 1905, Hudson Taylor, fondatorul misiunii din interiorul Chinei (China-Inland-Mission), a adormit la Changsha, în provincia chineză Hunan. Atât cât putem judeca noi, oamenii, el a fost cel mai mare misionar al prezentului. El a fost un bărbat al rugăciunii și al smereniei copilărești. Împărtășim aici din viața lui câteva trăsături care ne permit să aruncăm priviri în adâncurile inimii acestui slujitor al lui Dumnezeu.

I
Prima plecare a lui Hudson Taylor, în 19 septembrie, 1853.
După însemnările mamei sale

Duminică, în 18 septembrie, 1853, scumpul Hudson a putut să aibă parte de binecuvântări deosebite și gura lui a revărsat lauda dragostei lui Dumnezeu, care îi umplea inima. Seara a scris către diferiți prieteni și rude câteva scrisori de rămas-bun, care respirau numai dragoste și care sunt o mărturie pentru minunata putere a harului, care l-a împuternicit să părăsească totul după bunul plac și cu bucurie, ca să ducă lumina cunoștinței lui Dumnezeu în acea țara întunecată, care fusese deja de atâta timp ținta dorinței lui și pentru care s-a rugat și a muncit ani de-a rândul. Pe când o lăsa în lacrimi pe mama lui, a spus: „Mamă, te rog, nu plânge! Iată, eu nu pot să fiu trist; sunt așa de fericit! Singura mea mâhnire este că te văd tristă. Vreau să-ți spun în ce constă marea diferență dintre noi doi: tu privești la despărțire și eu mă gândesc la întâlnirea noastră, când ne vom revedea sus, la Domnul.”

Înainte să mergem la culcare, ne-a mai citit un pasaj din Ioan 14: „Să nu vi se tulbure inima, nici să nu se înspăimânte”, apoi s-a rugat. Lui îi era mereu liber accesul la tronul harului, căci pentru el devenise o obișnuință fericită să mulțumească pentru binecuvântările primite și să ceară lumină nouă și putere nouă pentru sine și pentru cei dragi care rămâneau în urmă, atât pentru Adunarea lui Dumnezeu cât și pentru lume, care încă zăcea sub stăpânirea vrăjmașului.

În dimineața următoare ne-am întâlnit cu câțiva prieteni în cabina corăbiei „Dumfries”. După ce am schimbat câteva cuvinte între noi, ne-am reunit în cântare și rugăciune comună și cu glas ferm, limpede, dragul Hudson a propus cântarea:

O, Nume Isus, răsuni dulce și frumos
În urechea oricărui credincios!

Melodia a fost intonată și el a cântat cu cea mai mare liniște toate strofele până la capăt. Domnul Plankett s-a rugat pentru noi toți și s-a gândit în mod deosebit la cei doi prieteni tineri (a mai mers un misionar împreună cu Hudson Taylor), care plecau acum ca trimiși ai Prințului ceresc al păcii. Apoi s-a rugat iubitul Hudson și dacă un străin ar fi auzit sunetul ferm al glasului său și ar fi văzut marea liniște și expresia voioasă a feței lui, n-ar fi bănuț că acest tânăr trebuie să spună în câteva minute rămas-bun familiei sale, prietenilor săi, locului său natal și patriei sale. Dar inima lui era tare în Dumnezeu și în puterea tăriei Lui; de aceea n-a devenit slab în duh. Numai o clipă s-a observat un ușor tremur al glasului său, când i-a încredințat pe cei dragi în grija Tatălui său ceresc – o luptă scurtă și a fost iar așa de liniștit ca mai înainte. Precis n-a uitat că merge în întâmpinarea multor încercări, greutăți și primejdii; dar în privința acestora a putut să spună: „În toate acestea, noi suntem mai mult decât biruitori prin Acela care ne-a iubit”.

Doamna Taylor povestește apoi mai departe: Clipa despărțirii venise. L-am ținut încă o dată în brațe; apoi, o mână gata de ajutor s-a întins spre mine dinspre mal: am părăsit corabia și m-am așezat, abia știind ce fac, pe un buștean care zăcea acolo. Un frison a venit peste mine și tremuram din tot trupul. Atunci o mână s-a așezat în jurul gâtului meu și l-am ținut încă o dată îmbrățișat pe fiul meu iubit. Când mi-a văzut nefericirea, a sărit pe mal ca să-mi șoptească cuvinte de mângâiere.

„Nu plânge, măicuța mea!” a spus el. „Iată, este numai o vreme scurtă și apoi ne vom revedea. Gândește-te la scopul măreț pentru care te părăsesc; nu ca să câștig bogăție și onoare, ci ca să le propovăduiesc sărmanilor chinezi cine este *Isus*.”

Corabia era pregătită pentru plecare, el trebuia să se întoarcă și noi l-am pierdut o clipă din vedere. El s-a grăbit repede în cabina lui și a scris cu un creion pe pagina albă a unei Biblii de buzunar: „Dragostea lui Dumnezeu, care întrece orice pricepere. J. H. T.” Apoi a urcat iar și mi-a aruncat dincoace bilețelul. Corabia s-a apropiat încă odată de țărm, pentru a-l prelua pe cârmaci, încă o dată și-a întins scumpul meu mână, care a fost strânsă tare, încă o dată: „Rămâi cu bine! Dumnezeu să te binecuvânteze!” și apoi apele râului Mersey au format o prăpastie adâncă între noi.

În timp ce fluturam batistele dinspre țărm și priveam în urma corăbiei, el s-a cățarat repede pe grement, ca de acolo să poată să ne facă cât mai mult posibil cu mâna, ca semne de salut de despărțire. Ca un erou victorios ni se părea el acolo, și nu ca un începător, care abia trebuia să pășească pe câmpul de luptă. Tot mai neclare au devenit contururile staturii lui și în câteva minute a dispărut din privirile noastre, atât el, cât și corabia.

După o călătorie lungă și obositoare – 23 de săptămâni și două zile a fost pe drum – Hudson Taylor a acostat la 1 martie, 1854, la Shanghai.

II

Din însemnările lui Hudson Taylor despre plecarea acasă a primei sale soții, în 23 iulie, 1870 (Preluat din istoria misiunii China-Inland)

În noaptea de 5 iulie, scumpa mea soție a avut un atac de holeră. Chiar dacă am putut să împart cu ea tot ce a trăit ea lăuntric, tot nu pot să găsesc cuvinte ca să descriu corect pacea sufletească adâncă, minunata siguranță a apropierii pline de dragostea a Domnului, bucuria profundă pentru sfânta Sa voie, cu care ea era umplută în ciuda marii ei slăbiciuni trupesti. În 7 iulie ni s-a născut un fiu. „Mi-ar plăcea să-l cheme Noel.” a spus ea, „căci chiar dacă cuvântul nu înseamnă *pace*, atunci aceasta totuși îmi aduce aminte de Noe (Noe înseamnă *pace*).

În 20 iulie, această ființă mică și-a dat sufletul din viața ei scurtă.

Trei zile mai târziu vegheam la patul iubitei mele soții. La patru dimineața se crăpa de ziua și eu descopeream umbrele evidente ale morții pe fața ei. Ea s-a trezit cu bucurie în Domnul și mi-a zâmbit afectuos.

Eu am spus: „Dragă, știi că în curând vei muri?” Ea a răspuns cu o privire uimită: „Este posibil? Nu simt deloc dureri; sunt numai foarte obosită.” „Da”, am răspuns eu, „vei muri și în curând vei fi la *Isus*.”

După câteva clipe a spus: „Îmi pare foarte rău.” Ea s-a gândit mai ales la aceasta, cât de amar voi resimți singurătatea într-o vreme atât de plină de încercări, dacă va fi smulsă acum de lângă mine devotata mea tovarășă de viață, împreună cu care am adus orice dificultate în fața tronului de har; dar a tăcut imediat, ca și când n-ar fi fost tocmai corect să exprime regrete.

„Totuși, nu-ți pare rău că pleci la Isus?” am răspuns eu. Nu voi uita niciodată surâsul iubitor și profund cu care m-a privit ea atunci și a sus: „O, nu, nu aceasta a fost. Tu știi, iubito, că în timpul ultimilor zece ani n-a fost nici un nor între sufletul meu și Mântuitorul; de aceea nu poate să-mi pară rău să plec la El. Îmi pare numai rău că te las singur în vremea aceasta. Poate nici n-ar trebui să mă mâhnesc pentru aceasta; căci El va fi cu tine și-ți va potoli toate nevoile.”

În 23 iulie, iubita mea a adormit în Domnul. Abia dacă știu care dintre noi a fost mai mult binecuvântat, așa de reală, de statornică, așa de total satisfăcătoare mi-a fost apropierea Lui, atât de profundă desfătarea mea, conștient fiind că s-a făcut voia Lui și că această voie a Lui, chiar dacă mă zdrobea, pentru mine tot bine și înțelept, ba chiar lucrul cel mai bun era.

Ce minunat dispare totuși orice teamă din viața unui suflet care a fost separat și chemat deoparte într-un întuneric dens, în care el Îl vede pe Domnul! „Dimineața luminează de pe fața Lui” și care strălucire de pe pământ se poate oare compara cu lumina ce răsare pentru cei care ating în întuneric mâna dreaptă a lui Dumnezeu și prin aceasta sunt ridicați și întăriți?

Uneori nu bănuim deloc ce legătură strânsă există între „suferințe” și „mângâieri”, între pierdere de dragul lui Isus” și „un câștig veșnic”, care urmează inevitabil pierderii, ca seceratul semănatului. „Să-L cunosc pe El și puterea învierii Lui” încă mai stă între renunțarea totală la interesele proprii și profunda părtășie a suferințelor Lui, după care tânjește chiar și inima unuia ca Pavel (vezi Filipeni 3,7-11).

De aceea, să dăm înapoi din fața a ceva care face loc pentru Dumnezeu în sufletul nostru? Mai bine să credem că dacă El ne refuză vreo binecuvântare pământească, o face numai ca să ne facă parte de „tot felul de bunuri duhovnicești” și să ne gândim că El procedează cu noi așa nu numai spre folosul nostru, ci și spre binele altora și spre gloria slăvitului Său Nume, nu numai pentru timpul acesta, ci și pentru veșnicie.

III

Hudson Taylor și activitatea lui în China

Cine s-a întâlnit vreodată în viața lui cu fondatorul misiunii China-Inland, acela a păstrat sigur o impresie profundă despre dragostea lui, despre smerenia lui și despre încrederea lui nezdruccinată în Dumnezeu. El a înțeles să-I dea numai lui Dumnezeu onoarea și nu s-o caute pe a lui. De aceea a putut Domnul să facă să-i reușească lucruri așa de mari în China.

Despre simplitatea lui mărturisește un prieten care l-a vizitat odată: Când am intrat în camera lui de studiu, el a fost uimit. O mulțime de lăzi erau în cameră și la un perete am văzut etajere nefinisate pentru cărți. La fereastră stătea un birou, care era acoperit cu scrisori și hârtii. În fața ferestrei deschise era un pat de fier scund și îngust, cu o pătură, locul de odihnă a lui Taylor, de zi și de noapte. Cred că nici cea mai mică bucată de covor nu era pe podea și nu se vedea nici măcar un singur corp de mobilă, care nu era necesar. Taylor s-a întins pe pat și s-a adâncit într-o discuție, care pentru mine face parte din orele de aur ale vieții. Tot ce mi-

am închipuit eu despre „un om mare”, nu exista; dar idealul creștin despre „măreție” era aici și mi-a pătruns așa de adânc în inimă, încât l-am păstrat până în clipa aceasta.

Lui Taylor îi era foarte limpede că dacă milioanele Chinei trebuiau evanghelizate, creștinii din patrie ar trebui să-și exerseze cu totul altfel altruismul și abnegația. Dar cum ar putea el să ceară de la alții ceea ce el însuși nu practică? Și astfel își organiza viața pe cât de simplu și de modest putea. Spre uimirea și spaima gazdei sale binevoitoare, insista uneori să servească numai apă și pâine. Nimic nu-l putea determina să călătorească decât cu clasa a treia. Uneori spunea în felul lui prietenos, că el merge cu clasa a treia, pentru că în Anglia nu există clasa a patra.

În China era exact la fel, dar se mai adăuga ceva: niciodată nu cerea de la colaboratorii lui, ca ei să suporte greutăți pe care el să nu le împartă cu ei. Niciodată nu și-a folosit postul de director al misiunii ca să-și obțină ce mai neînsemnată comoditate sau vreun avantaj oarecare. El s-a străduit mereu și în toate împrejurările să dezvolte spiritul și practica abnegației, ceea ce aștepta și de la frații lui din câmpul de misiune. Oricât de dur ar fi fost destinul acestora în interiorul Chinei, orice misionar știa că Taylor a suferit la fel și ar fi fost dispus să sufere din nou același destin. Nimănui nu i-ar fi venit vreodată ideea, că în timp ce el poartă crucea, șeful lui o evită dacă împrejurările sunt favorabile. În aceasta constă explicația afecțiunii frapante și pline de dragoste pe care misionarii i-o ofereau.

Taylor era profund convins că banii pe care copiii lui Dumnezeu îi dădeau pentru lucrarea lui Dumnezeu, trebuiau folosiți cu cea mai mare responsabilitate. În mod deosebit îl mișcau darurile mici ale săracilor. Ceea ce fusese dat cu mare jertfire, trebuia folosit cu același spirit. El părea că-și verifică permanent, conștiincios cheltuielile în fața opiniei acelei văduve sărace, care a economisit o marcă în pfenigi, „ca să trimită chinezilor Evanghelia”.

De unsprezece ori a fost Taylor în China; prima dată a plecat în anul 1853, ca tânăr de douăzeci și unu de ani. Societatea Evanghelică pentru China l-a trimis ca medic; patru ani a rămas în slujba ei și a fost înzestrat de către ea cu mijloacele bănești necesare. După scurgerea a trei ani a anulat legătura oficială cu Societatea, cu toate că a lucrat mai departe cu ea, și a început cu metoda aceasta, să aștepte direct și numai de la Dumnezeu lui toată asistența pentru nevoile sale și ale lucrării. El a rămas fidel acestei metode până la capăt; credința lui n-a fost niciodată dată de rușine și Dumnezeu i-a răsplătit încrederea. Prin toate călăuzirile Lui, El l-a pregătit pentru înființarea China-Inland-Mission. În 1860, sănătatea oscilantă a lui Hudson Taylor a necesitat întoarcerea lui în Anglia. Dar inima lui bătea cald pentru China. În 1865 a scris într-o zi pe marginea Bibliei sale: „M-am rugat pentru 24 de muncitori de bunăvoie, pricepuți”. În același an a fost înființată China-Inland-Mission și șaptesprezece misionari au plecat ca prim rod. Astăzi numărul misionarilor se ridică la 828. Sunt cu cinci mai mulți decât înainte de răscoala boxerilor, când au fost uciși 58. Din 1900, anul prigonirii, - care i-a adus lui Hudson Taylor multe dureri prin acțiunile sângeroase, - 50 000 de chinezi au fost adăugați Adunării lui Isus Hristos.

(„Hoffnungsstrahlen” – („Raze de speranță”))

IV

Ultima călătorie a lui Hudson Taylor și plecarea acasă, povestite de nora lui

(Preluat din documentul misiunii, „Milioanele Chinei”)

Pentru călătoria noastră spre Changsha ne-am comandat locuri pe un vapor japonez, și anume, voiam să călătorim în partea chineză simplă a acestuia și nu la clasa I, scumpă, destinată străinilor. Dar a fost ultima călătorie în China a iubitului tată, și grija iubitoare a Domnului a pregătit pentru el ceva mai bun. A venit o telegramă cu vestea că vaporul în cauză s-a împotmolit în lacul Dongting și că este cu totul nesigur când va ajunge în Hankau. Acum a trebuit să folosim un vapor chinezesc, ce pleca seara. N-am putut să obținem pe el cabine chinezești simple, așa că ne-a rămas numai clasa I, unde am ocupat acum locuri cu conștiința liniștită. Când ne-am dus seara la bord, am găsit un vapor frumos, nou și funcționari așa de prietenoși, de amabili! Eram singurii străini, așa că am avut salonul răcoros și cabinele confortabile în întregime la dispoziția noastră. Cele două zile pe care le-am petrecut pe vaporul „Shasi” sunt adânc întipărite în inima noastră. A fost o bucurie de nespus pentru iubitul tată, să vadă împlinite rugăciunile și dorința fierbinte a unei vieți întregi și să privească cu proprii lui ochi marea provincie, care a fost închisă atâta timp și care acum are, în sfârșit, uși larg deschise pentru Evanghelie.

Când am traversat lacul și apoi am călătorit pe râu în sus, pe lângă orașe mari, frumoase, câmpuri bogate de cereale, cu privirea la lanțurile de munți de departe și de aproape, atunci a trebuit să ne gândim la toate eforturile și rugăciunile anilor trecuți, la toată viața jertfită și la credința nezdruncinată, care acum era bogat răsplătită prin minunata schimbare care a venit peste inimile și sufletele poporului. Până acum opt ani n-a locuit nici măcar un singur misionar evanghelist în toată provincia, nimeni n-a putut să prindă rădăcini. Acum sunt aici nu mai puțin de 111 misionari, care lucrează în legătură cu 13 societăți diferite, în 17 stații principale și sunt susținuți de un grup de ajutor dintre băștinași.

Joi după-amiază, la 1 iunie, am ajuns în capitală și aici am fost întâmpinați foarte cordial de iubiții noștri prieteni, domnul și doamna dr. Keller.

Ce să scriu despre ultimele două zile? Au fost așa de liniștite și de pașnice, așa de pline de dovezi de dragoste profundă și grijă cordială, cu care scumpul nostru a fost înconjurat, încât inimile noastre s-au revărsat de mulțumire în amintirea mării bunătăți a Domnului, de care ne-a făcut parte aici din toate părțile.

Vineri dimineața a plouat și n-am putut ieși. După ce am mâncat au fost comandate litiere și am vizitat Tien Sin Koh, o clădire înaltă, care depășea zidul orașului. Tata a fost încântat de priveliștea pe care o ai aici asupra orașului și a împrejurimii lui, a munților, a șesurilor și a râului. El a urcat până la etajul al doilea al clădirii și nu părea să fie prea obosit. Apoi am cercetat terenul pe care va sta noul spital, pe care guvernatorul îl va pune la dispoziția misiunii.

În ziua următoare, sâmbătă, iubitul tată nu a coborât la micul dejun, dar era îmbrăcat și citea când i-am dus tava sus. El trebuia să vorbească în dimineața aceasta creștinilor chinezi și de aceea a coborât în capelă, unde a ținut o cuvântare la sfârșitul slujbei divine obișnuite. Ei s-au bucurat mult să-l vadă și cuvintele lui au făcut o impresie adâncă.

După aceea, iubitul tată a rămas liniștit în camera lui, dar pentru prânz a coborât; totuși, a mâncat puțin. Ne-am împachetat repede lucrurile, pentru că încă în acea seară voiam să trimitem bagajele la vapor și în dimineața următoare, devreme, ne gândeam să plecăm. Apoi, eu am ieșit ca să le vizitez pe surorile germane, care lucrau în suburbia sudică. La întoarcerea mea l-am găsit pe iubitul tată stând în scaunul lui și citind. Apoi a fost aproape timpul pentru întrunirea tuturor misionarilor și misionarelor care erau în Changsha, pe care dr. Keller îi invitase ca să le dea ocazia să-l cunoască pe iubitul tată. Propriu-zis, el trebuia să coboare abia la ora cinci, dacă toți musafirii erau adunați. Dar el și-a făcut apariția deja la ora patru, așa că a putut să-i salute cordial pe toți, unul după altul. Arăta așa de proaspăt când ședea aici jos, printre ei! În grădina mică, unde a fost servit ceaiul, a fost umbros și răcoare și am avut o întrunire frumoasă.

După ce au plecat toți, l-am rugat să se odihnească și soțul meu a putut să-i fie de ajutor la dezbrăcat, în timp ce eu am stat mult timp pe platforma mică a acoperișului.

Cine ar fi crezut că în mai puțin de o jumătate de oră iubitul tată va fi la Domnul!

S-au adunat cetele de îngeri ca să-i ureze bun venit? Se sculase Stăpânul deja ca să-l primească pe credinciosul Său prieten și slujitor? Ce se petrecea, o, ce se petrecea în orașul care dormea? N-am știut nimic când am coborât după câteva minute și am așteptat pe verandă până când m-a strigat soțul meu să-i aduc cina iubitului tată. El zăcea în pat, lampa era alături. Când am intrat, el tocmai citea scrisoarea fiicei sale. Noi i-am așezat perinele, ca să-i fie mai comod și eu m-am așezat lângă el, în timp ce soțul meu a mers în sala de mese ca să mai aducă ceva. Eu aveam în mână o revistă misionară, din care tata tocmai citise. Cartea lui de Psalmi era pe scaunul de lângă patul lui. Tocmai eram în mijlocul unei fraze, când iubitul tată și-a întors capul repede și a respirat adânc, ca și când voia să strănute. M-am uitat la el, dar nu m-am gândit la nimic. Încă un răsuflet, încă unul! Am fugit la ușă și mi-am strigat soțul. El era deja la capătul de jos al scării și într-o clipă a fost sus. Dar înainte ca el să ajungă la pat, sfârșitul venise deja. Tata era inconștient de tot și respira greu. L-am strigat pe dr. Keller, care era alături. El a fost imediat acolo, dar n-a mai putut decât să vadă cum scumpul tată își dădea ultima suflare. „El nu a mai fost, pentru că l-a luat Dumnezeu.”

V

Înmormântarea

L-am culcat cum trebuie, prea surprinși și recunoscători ca să putem privi în ansamblu mărimea pierderii noastre. Acum nu mai puteam face nimic pentru el. Slujba minunată la care fuseserăm chemați în ultimele luni, se sfârșise.

Membrii casei și creștinii băștinași au venit unul după altul înăuntru ca să-l mai vadă încă o dată și stăteau tăcând în jurul patului de odihnă. Cu toate că fusese numai trei zile la ei, firea lui simplă, prietenoasă a făcut o impresie adâncă asupra lor și a câștigat toate inimile.

La urmă a venit un evanghelist tânăr cu tânăra lui soție de 18 ani. Ei au venit de la o stație exterioară ca să-l salute pe tata, a cărui biografie o citiseră. Ajunseseră deja de după-amiază, dar n-au vrut să-l deranjeze, deoarece erau atâția musafiri în casă. După aceea tata a fost obosit și ei au hotărât să aștepte până duminică. Apoi a venit deodată vestea neașteptată că a fost rechemat acasă, pentru a fi totdeauna la Domnul. Plini de mâhnire și de dezamăgire întrebau dacă pot veni acum să-l vadă. Firește că le-am urat cordial bun venit, le-am povestit cum s-a întâmplat și le-am spus cât de rău ne pare că nu l-au văzut în cursul zilei. Au venit înăuntru amândoi împreună și au stat câteva clipe tăcând lângă pat.

Atunci tânărul a spus: „Am voie să-i ating mâna?” Apoi s-a aplecat peste el, a luat o mână a tatălui în ambele sale mâini, a strâns-o și a mângâiat-o delicat și spre marea noastră surprindere a început să vorbească cu el, așa ca și când tata l-ar fi putut auzi. Părea că a uitat de noi și de totul din jurul lui în marea dorință a inimii lui, să-i exprime într-un fel oarecare marea lui dragoste și venerație. „Lao Muh-si, Lao Muh-si,” spunea el afectuos. „Iubitule și cinstitul pastor! Te iubim din toată inima! Am venit astăzi să te vizităm. Am dorit mult să-ți vedem fața. Noi suntem copiii tăi mici, Lao Muh-si. Tu ne-ai arătat calea spre cer. Tu ne-ai iubit și te-ai rugat deja de atâta timp pentru noi. Ce fericit arăți, ce plin de pace! Zâmbești! Să vorbești nu poți în seara aceasta cu noi. Dar nici nu vrem să te chemăm înapoi. Dar vrem să te urmăm. Vom veni la tine, Lao Muh-si. Atunci ne vei ura bun venit.”

Și în tot acest timp i-a ținut mâna, s-a aplecat deasupra ei și a mângâiat-o duios; și soția lui stătea alături. Era neobișnuit de plăcut să-l privești.

Hunan este ultima dintre provinciile Chinei care i-a acceptat pe mesagerii lui Isus, dar într-adevăr, ea nu se situează în urma celorlalte privind dragostea și dăruirea.

Între timp, soțul meu era jos, martor al unei întâmplări emoționante. Fratele Li și ceilalți, care plecaseră pentru a lua măsuri, s-au întors și au adus cu ei sicriul și pe purtători. Ei au sperat la început, când au auzit despre plecarea acasă a tatălui, că va fi înmormântat în Hunan și atunci îl vor putea păstra oarecum în mijlocul lor. Dar după ce li s-a explicat că noi trebuie să plecăm încă în noaptea aceasta la Chinkiang, pentru că el și-a dorit mereu să fie înmormântat acolo, lângă prima lui soție, în caz că va muri în China, atunci au înțeles justetea acestei dispoziții și au făcut tot ce au putut ca să procure cât mai repede posibil cele necesare. Când toate au fost aici, l-au rugat pe soțul meu să vină jos, deoarece trebuiau să vorbească cu el. Atunci i-au spus că ar fi dorit așa de mult să facă rost de un sicriu mai frumos, dar că n-a fost în stoc unul mai bun. Despre preț, au adăugat ei, să nu întrebe, sicriul și accesoriile erau darul lor. Domnul Însuși l-ar fi adus pe tata la Changsha și le-a permis să-i vadă fața. Din mijlocul lor ar fi intrat în slavă. Creștinii din Hunan sunt ultimii care au auzit cuvintele lui și au primit binecuvântarea lui. De aceea ar trebui să aibă și privilegiul să se îngrijească de ultimele lui nevoi.

Ne-am retras cu plăcere și nu i-am oprit. Astfel au pregătit cei din Hunan ultimul lui pat de odihnă și au rânduit totul cu dragoste și chibzuință. A fost o priveliște impresionantă cum bărbații, la lumina mai multor lanterne au căptușit sicriul cu muselină albă, l-au umplut pe jumătate cu calcar, apoi au întins deasupra o pătură frumoasă, de un albastru deschis și au așezat o perină la căpătâi. Totul s-a petrecut cu atâta grijă iubitoare, iar femeile priveau cu lacrimi în ochi. A fost numai un grup mic din mulțimea celor care au fost binecuvântați prin viața lui. Credința și munca și suferința, rugăciunile neîncetate și sacrificiul de 50 de ani nu fuseseră zadarnice. Interiorul Chinei, care acum este peste tot deschis Evangheliei, este dovada vie a credințioșiei lui Dumnezeu, iar acum, acești oameni din Hunan, care îndeplineau cu o mână așa de delicată ultimele servicii de dragoste, mărturiseau despre recunoștința poporului.

În liniște am avut cu iubii frați și surori încă o oră prețioasă de părtășie. Am meditat la ce „fericire și îndurare” i-au fost dăruite iubitului tată până în ultima clipă din mâna credincioasă a Dumnezeului său; ne-am rugat unii pentru alții și pentru toți misionarii noștri din China, ca să putem „să-i privim sfârșitul viețuirii și să-i urmăm credința” și ne-am întărit în convingerea că Isus este același ieri, azi și în veci.

Spre dimineață, când pregătirile au fost terminate, ne-am adunat încă o dată cu creștinii chinezi în capelă și după ce ne-am încredințat Domnului în rugăciune, bărbații ne-au condus la vapor. Același vapor cu care veniserăm acum trei zile era pregătit de plecare și trebuia să plece înainte de ivirea zorilor. Am fost din nou singurii călători străini, am folosit aceleași încăperi și am stat la aceeași masă. Dar cum devenise totul altfel! În cartea noastră cu texte, „Lumină pentru zi”, pentru data de 5 iunie, ca lectură pentru dimineața și seara scria:

„Vegheați dar, pentru că nu știți în ce ceas vine Domnul vostru.”

„Și Enoh a umblat cu Dumnezeu, apoi nu a mai fost, pentru că l-a luat Dumnezeu.”

Și în frumoasa cântăciună cu versete biblice pentru fiecare zi se spunea pentru noua zi:

„Ochii tăi Îl vor vedea pe Împărat în frumusețea Lui.”

„Dacă ați fost înviați împreună cu Hristos, căutați lucrurile de sus, unde Hristos stă la dreapta lui Dumnezeu.”

Luni dimineață, devreme, am ajuns la Hankau și am dus scumpul nostru cadavru pe celălalt vapor, cu care am călătorit în josul apei. Niciodată n-am putea uita dragostea și amabilitatea de care am avut parte în această călătorie, de dragul iubitului nostru tată. În toate stațiile veneau prieteni scumpi și aduceau flori frumoase, până ce sicriul a fost acoperit de tot cu flori și verdeață. Miercuri, în 7 iunie, cu pavilionul în bernă am ajuns la Chinkiang, unde ne-a așteptat domnul Stevenson, care venise din Shanghai.

În casa misiunii era pregătită o cameră liniștită. În ea am așezat sicriul și în timpul cât a stat acolo, în ziua aceea și în ziua următoare, multe rugăciuni s-au ridicat aici și multă mulțumire din inimi, care i-au liniștit de atâtea ori dragostea și care i-au binecuvântat viața.

Înmormântarea a fost stabilită pentru vineri, la ora șapte; în cortegiu lung i-am urmat pe jos pe purtători spre cimitirul englez, la piciorul muntelui. Totul a fost atât de simplu, cum ar fi dorit iubitul tată. Despre el s-a spus puțin, dar Domnul și Stăpânul lui a fost lăudat și proslăvit. Abia dacă a fost ca o înmormântare, căci nu ne-am gândit deloc la moarte. A părut ca un rămas-bun liniștit, intim, pentru timpul scurt „până când va veni El!”

~~~~~

„Aduceți-vă aminte de conducătorii voștri care v-au vestit Cuvântul lui Dumnezeu și privind de aproape sfârșitul viețuirii lor, urmați-le credința!”

(Evrei 13,7)

Nota redacției: Preluat din lucrarea „Sabie și scut” – 1905.